

Latvijas Bankas noteikumu projekts "Statistisko datu par valūtu tirdzniecības darījumiem sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi"

Nosaukums	Statistisko datu par valūtu tirdzniecības darījumiem sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi
Dokumenta veids	Noteikumi
Izdošanas pamatojums	Latvijas Bankas likuma 63. panta otrā daļa
Mērķis un būtība	<p>Latvijas Bankas noteikumu projekts "Statistisko datu par valūtu tirdzniecības darījumiem sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumu projekts) ar 2023. gada 1. janvāri aizstās pašlaik spēkā esošos Latvijas Bankas 2013. gada 16. maija noteikumus Nr. 101 "Ārvalstu valūtu pirkšanas un pārdošanas pārskatu sagatavošanas noteikumi" (turpmāk – Latvijas Bankas noteikumi Nr. 101) un Latvijas Bankas 2009. gada 13. maija noteikumu Nr. 36 "Ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas noteikumi" (turpmāk – Latvijas Bankas noteikumi Nr. 36) 86., 86.¹ un 86.² punktā ietvertu statistisko datu sniegšanas regulējumu.</p> <p>Statistiskie dati par valūtu tirdzniecības darījumiem nepieciešami Latvijas Bankas uzdevumu veikšanai, t. sk. lai sagatavotu valūtas tirgu raksturojošo statistiku, analizētu valūtas tirgus attīstību un norises tautsaimniecībā, veiktu finanšu tirgus un tā dalībnieku uzraudzību un informētu citas institūcijas un sabiedrību par valūtas tirgus attīstības tendencēm.</p> <p>Noteikumu projekts sagatavots, pamatojoties uz Latvijas Bankas likuma, kas stāsies spēkā 2023. gada 1. janvārī, 63. panta otro daļu, kas paredz Latvijas Bankai tiesības noteikt statistisko datu sagatavošanas un iesniegšanas prasības un kārtību, iesniegšanas termiņu, kā arī personas, kurām ir pienākums iesniegt statistiskos datus, kuri nepieciešami Latvijas Bankas uzdevumu izpildes nodrošināšanai. Atbilstoši Latvijas Bankas likuma 68. panta trešajā daļā noteiktajām tiesībām Noteikumu projektā iekļauts 6. punkts, kas nosaka, ka statistiskie dati tiek glabāti pastāvīgi. Noteikumu projektā izmantotā terminoloģija saskaņota ar Latvijas Bankas likumā lietoto. Noteikumu projektā apvienotas statistisko datu par ārvalstu valūtu pirkšanu un pārdošanu sagatavošanas un iesniegšanas prasības un kārtība, kas attiecas uz Latvijā reģistrētām kredītiestādēm un citās valstīs reģistrētu kredītiestāžu filiālēm Latvijā (turpmāk – kredītiestāde) un valūtu tirdzniecības sabiedrībām. Šādas prasības kredītiestādēm bija noteiktas Latvijas Bankas noteikumos Nr. 101, savukārt kapitālsabiedrībām, kurām Latvijas Banka bija izsniegusi licenci ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai komercdarbības veidā, tās bija noteiktas Latvijas Bankas noteikumu Nr. 36 86., 86.¹ un 86.² punktā. Minētās kapitālsabiedrības saskaņā ar</p>

Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma pārejas noteikumu 43. punktu 2023. gada 1. janvārī tiks reģistrētas Latvijas Bankas uzturētajā reģistrā kā valūtu tirdzniecības sabiedrības.

Noteikumu projekts atšķirībā no Latvijas Bankas noteikumiem Nr. 36 un Latvijas Bankas noteikumiem Nr. 101 paredz kredītiestādēm un valūtu tirdzniecības sabiedrībām vienotu statistisko datu sniegšanas veidlapas formu, un Noteikumu projektā precizēti statistisko datu par valūtu tirdzniecības darījumiem sagatavošanai un iesniegšanai izmantojamie kodi.

Noteikumu projektā atšķirībā no Latvijas Bankas noteikumiem Nr. 36 iekļauta ar Latvijas Bankas noteikumiem Nr. 101 saskaņīga vidējā svērtā valūtas kursa aprēķina kārtība un valūtu tirdzniecības sabiedrībām noteikts tāds pats statistisko datu par valūtu tirdzniecības darījumiem sagatavošanas un iesniegšanas termiņš kā kredītiestādēm, tādējādi valūtu tirdzniecības sabiedrībām tas ir par divām darbdienu ilgāks.

Izvērtējot biedrības "Nebanku Finanšu Pakalpojumu Sniedzēju Asociācija" priekšlikumu paredzēt, ka valūtu tirdzniecības sabiedrībām tiek noteikta ar kredītiestādēm saskaņīga prasība Latvijas Bankai iesniegt statistiskos datus par valūtu tirdzniecības darījumiem klientu dalījumā (paredzot statistiskos datus par valūtu tirdzniecības darījumiem ar citiem finanšu tirgus dalībniekiem uzrādīt atsevišķi no statistiskajiem datiem par valūtu tirdzniecības darījumiem ar citām personām), ņemot vērā Latvijas Bankas noteikumos Nr. 101 jau noteikto kredītiestāžu klientu klasifikāciju, Noteikumu projektā gan kredītiestādēm, gan valūtu tirdzniecības sabiedrībām unificēta prasība sniegt statistiskos datus par klienta valsti un klienta sektoru, ja kredītiestādei un valūtu tirdzniecības sabiedrībai šāda informācija par klientu ir pieejama. Noteikumu projektā arī precizētas statistisko datu sagatavošanas un iesniegšanas prasības valūtu tirdzniecības sabiedrībām attiecībā uz latu skaidrās naudas maiņas darījumiem pret *euro*.

Noteikumu projektā salīdzinājumā ar Latvijas Bankas noteikumiem Nr. 101 optimizētas prasības iesniedzamajām statistisko datu kopām, neveicot Latvijas Bankas noteikumos Nr. 101 noteiktā valūtu tirdzniecības darījumu raksturlielumu klāsta pārmaiņas un novēršot identiska satura statistisko datu par valūtu tirdzniecības darījumiem sniegšanu vairākos pārskatos (Latvijas Bankas noteikumos Nr. 101 paredzētās trīs pārskatu veidlapu formas apvienotas vienā integrētā pārskata veidlapā). Vienlaikus pārskatu veidlapu optimizācijas rezultātā palielinās esošo raksturlielumu detalizācijas līmenis. Piemēram, Noteikumu projektā ir noteikta prasība uzrādīt

	<p>kopsummas sastāvdaļas (nevis ierakstīt kopsummu un atsevišķas to veidojošas summas) un finanšu instrumentu dalījumu visiem valūtu tirdzniecības darījumiem.</p>
<p>Leģitīmais mērķis</p>	<p>Noteikumu leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana. Konkrēti, leģitīmais mērķis – sabiedrības labklājība – tiek sasniegts, īstenojot statistisko datu vākšanu un to izmantošanu apkopotā veidā statistikas sagatavošanai, valūtas tirgus attīstības un tautsaimniecības norišu analīzei, finanšu tirgus un tā dalībnieku uzraudzībai un sabiedrības informēšanai par valūtu tirgus attīstību Latvijā. Tādējādi ar kvalitatīvākiem statistiskajiem datiem tiek nodrošināti datu lietotāji un lēmumu pieņēmēji, kuri var vairot sabiedrības labklājību, pieņemot kvalitatīvākus, pamatotākus un uz datiem balstītus lēmumus, vienlaikus kvalitatīvāki un detalizētāki statistiskie dati finanšu tirgus un tā dalībnieku uzraudzības veikšanai paaugstina kopējo sabiedrības labklājības līmeni. Savukārt, leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, statistisko datu apstrādi veicot tādā veidā, kas nodrošina to konfidencialitāti un attiecīgi aizsargā statistisko datu sniedzēju tiesības un tiesiskās intereses. Atbilstoši Padomes 1998. gada 23. novembra Regulas Nr. 2533/98 par statistikas informācijas vākšanu, ko veic Eiropas Centrālā banka (turpmāk – Regula Nr. 2533/98), 18. apsvērumam konfidenciāla statistikas informācija, kas Eiropas Centrālajai bankai un valstu centrālajām bankām jāiegūst, lai izpildītu Eiropas Centrālās bankas uzdevumus, ir jāaizsargā, lai iegūtu un saglabātu statistisko datu sniedzēju uzticēšanos.</p> <p>Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt statistisko datu sniedzēju uzticēšanos Latvijas Bankai, Latvijas Banka statistiskos datus izmanto tikai Latvijas Bankas likumā noteikto Latvijas Bankas uzdevumu, t. sk. to uzdevumu, kuri saistīti ar Latvijas Bankas darbību Eiropas Centrālo banku sistēmā, izpildei.</p> <p>Saskaņā ar Regulas Nr. 2533/98 8. panta 3. punktā noteikto Eiropas Centrālo banku sistēmas dalībniecēm jāveic visi vajadzīgie normatīvie, administratīvie, tehniskie un organizatoriskie pasākumi, lai nodrošinātu konfidencialas statistikas informācijas fizisko un loģisko aizsardzību.</p>
<p>Samērīgums</p>	<p>Latvijas Banka statistiskos datus par valūtu tirdzniecības darījumiem izmanto, lai izpildītu Latvijas Bankas likumā noteiktos Latvijas Bankas uzdevumus. Attiecīgi Latvijas Banka vāc statistiskos datus par valūtu tirdzniecības darījumiem no kredītiestādēm un valūtu tirdzniecības sabiedrībām saskaņā ar Latvijas Bankas noteikumiem Nr. 101 un Latvijas Bankas noteikumiem Nr. 36.</p>

	<p>Noteikumu projekts aizstās Latvijas Bankas noteikumus Nr. 101 un Latvijas Bankas noteikumu Nr. 36 86., 86.¹ un 86.² punktā ietverto statistisko datu sniegšanas regulējumu, nemainot statistisko datu sniedzēju loku. Noteikumu projektā saskaņotas statistisko datu par valūtu tirdzniecības darījumiem sagatavošanas un iesniegšanas prasības un kārtība kredītiestādēm un valūtu tirdzniecības sabiedrībām, par divām darbdiēnām pagarināts statistisko datu sniegšanas termiņš valūtu tirdzniecības sabiedrībām un ņemts vērā biedrības "Nebanku Finanšu Pakalpojumu Sniedzēju Asociācija" priekšlikums statistisko datu sniegšanā noteikt valūtu tirdzniecības sabiedrībām ar kredītiestādēm saskaņīgas prasības valūtu tirdzniecības darījumu dalījumam klientu dalījumā. Lai gan Noteikumu projektā ir palielināts esošo valūtu tirdzniecības darījumu raksturlielumu detalizācijas līmenis kredītiestādēm, to klāsts kopumā nav mainīts. Paredzēts arī pietiekams laiks pārmaiņu ieviešanai, t. i., statistiskie dati saskaņā ar Noteikumu projektā noteiktajām prasībām pirmo reizi iesniedzami Latvijas Bankai līdz 2023. gada 7. augustam par 2023. gada jūliju.</p> <p>Samērojot papildu slogu un resursus, kas kredītiestādēm un valūtu tirdzniecības sabiedrībām būs jāiegulda, ieviešot Noteikumu projektā noteiktās statistisko datu sagatavošanas un iesniegšanas prasības un kārtību, ar sabiedrības ieguvumu, secināms, ka sabiedrības interesēm piešķirama prioritāte un tās guvums būs lielāks par papildu resursu ieguldījumu, kas konkrētajiem finanšu tirgus dalībniekiem īstermiņā varētu rasties, veicot statistisko datu sagatavošanas un iesniegšanas pārmaiņas, un to atsver gaidāmie ilgtermiņa guvumi no pārskatāmām, ar finanšu tirgus dalībniekiem saskaņotām un tiesiski stabilām statistisko datu sniegšanas prasībām. Noteikumu projektu nepieņemot, būtu apgrūtināta kvalitatīvāku, pamatotāku un uz datiem balstītu lēmumu, kuri var vairot sabiedrības labklājību, pieņemšana.</p> <p>Ievērojot minēto, Noteikumu projekta prasības ir samērīgas. Vienlaikus jāatzīmē, ka Noteikumu projektā noteiktos statistiskos datus nav iespējams iegūt citā adekvātā veidā, lai nodrošinātu Latvijas Bankai ar normatīvajiem aktiem noteikto pienākumu izpildi līdzvērtīgā kvalitātē. Savukārt iespējamais privātpersonas tiesību ierobežojums ir nesalīdzināmi mazāks par guvumu sabiedrībai kopumā, ko sniedz statistisko datu apkopošanā iegūtie rezultāti un novērtējumi.</p>
Spēkā stāšanās	2023. gada 1. janvāris
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Normatīvā akta izdošana neietekmēs Latvijas Bankas budžeta ieņēmumus un/vai izdevumus.

<p>Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)</p>	<p>Noteikumu projekts rada papildu administratīvo slogu nebūtiskā apmērā, jo visi Noteikumu projektā paredzētie statistiskie dati ir vienkāršā veidā iegūstami no kredītiestāžu un valūtu tirdzniecības sabiedrību grāmatvedības uzskaites reģistriem.</p> <p>Noteikumu projekts, paredzot vienu veidlapas formu triju līdzšinējo vietā, atvieglo statistisko datu iesniegšanu kredītiestādēm, savukārt valūtu tirdzniecības sabiedrībām sniedzamo statistisko datu apjoms palielinās, ņemot vērā nozari pārstāvošās asociācijas aicinājumu noteikt prasību sniegt statistiskos datus sīkākā klientus raksturojošā dalījumā, kas atbilstoši minētās asociācijas sniegtajam skaidrojumam nerada nozīmīgu ietekmi uz statistisko datu iesniegšanas procesu.</p>
<p>Saistītie dokumenti</p>	<p>Latvijas Bankas 2022. gada 12. septembra noteikumi Nr. 218 "Statistisko datu par kredītiestāžu un citu monetāro finanšu iestāžu finansiālo stāvokli (MBP) sagatavošanas un iesniegšanas noteikumi".</p> <p>Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku".</p>
<p>Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku</p>	<p>Normatīvā akta projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.</p>
<p>Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām</p>	<p>Noteikumu projekts 2022. gada 2. novembrī tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un līdz 2022. gada 15. novembrim par to bija iespējama sabiedrības līdzdalība.</p> <p>Vienlaikus par Noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tika informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija, biedrība "Nebanku Finanšu Pakalpojumu Sniedzēju Asociācija", kā arī ārpus asociācijām esošie tirgus dalībnieki, kuriem saistoša Noteikumu projektā ietverta prasību izpilde.</p>
<p>Saskaņošanas rezultāti</p>	<p>Sabiedrības līdzdalības rezultātā par Noteikumu projektu netika saņemti ieteikumi, iebildumi vai priekšlikumi. Tādējādi Noteikumu projekts ir saskaņots bez priekšlikumiem vai iebildumiem.</p>